

Er ref: KN2024/00693
Johanna Janson

Klimat- och näringslivsdepartementet
Klimatenheten, Nationellt
kn.remissvar@regeringskansliet.se
johanna.janson@regeringskansliet.se

Vår ref: R:2024-25
Johan Bruce

johan.bruce@skogsindustrierna.se

Yttrande över Energimyndighetens rapport "Styrmedel för CCS och CCU Avskiljning och lagring respektive användning av koldioxid"

Sammanfattning

Rapporten gäller främst hantering av fossil koldioxid. Skogsindustriernas koldioxidutsläpp är till 96 % biogena och resterande fossila andel förväntas elimineras genom bränslebyte snarare än infångning. Det finns däremot en stor potential att fånga i biogen koldioxid från kemiska pappers- och massabruk. Skogsindustrierna har trots det följande synpunkter på rapporten:

- Styrmedel och åtgärder för att stärka förutsättningarna för CCSU bör i så stor utsträckning som möjligt också utformas på EU-nivå.
- Det är viktigt att se till att återvunnen fossilt kol inte likställs med förnybart kol.
- Om industriklivet ska användas för fossil CCS bör stöd endast kunna ges där rimliga alternativ saknas, oavsett om det gäller inom eller utanför industrin.
- Offentlig upphandling av till exempel klimatneutral cement kan ske i konkurrens med andra klimatsmarta alternativ så som träbygge. Det är viktigt att säkerställa att offentlig upphandling inte snedvrider konkurrensen mellan olika material.
- Mekanisk återvinning av plast är mer energieffektiv än kemisk återvinning. I första hand bör mekanisk återvinning av plast användas och i sista hand bör plast gå till energiåtervinning med CCS.

Skogsindustriernas yttrande

En generell synpunkt från Skogsindustrierna är att det är viktigt att säkerställa att återvunnen fossilt kol inte likställs med förnybart kol. För fossilt kol finns incitament för både CCS och CCU genom handeln med utsläppsrätter, ETS. I första hand bör ETS användas som styrmedel för att finansiera infångning av fossil koldioxid. För biogen koldioxid saknas idag incitament för infångning på EU-nivå.

Rapporten föreslår att Industriklivet bör kunna ge stöd för såväl CCS som CCU oavsett koltomernas ursprung och inte bara kunna stödja bio-CCS utanför industrin. För fossila tillämpningar bör dock stöd endast kunna ges där rimliga alternativ saknas, oavsett om det gäller inom eller utanför industrin. Skogsindustrierna delar rapportens slutsats men vill betona vikten av att stöd endast ska gå till fossila

tillämpningar där rimliga alternativ saknas. Styrmedel och åtgärder för att stärka förutsättningarna för CCSU bör i så stor utsträckning som möjligt också utformas på EU-nivå

Rapporten föreslår även att offentlig upphandling bör användas mer aktivt för att styra mot (mer) klimatneutrala material, oavsett om det handlar om betong med CCS-cement, plast gjord från återvunna kolatomer eller andra lösningar, med eller utan CCS/CCU. Som ett första steg bör förslaget om en myndighetsledd hubb/beställarnätverk för upphandling av cement, betong och alternativa konstruktionsmaterial tas vidare. Skogsindustrierna ser en risk att offentlig upphandling av till exempel klimatneutral cement riskerar att snedvrider konkurrensen mellan olika klimatomåttligt likvärdiga material som till exempel trä. För att styra mot (mer) klimatneutrala material bör det istället ställas krav på klimatprestanda vid nybyggnation. Sverige bör även verka för att klimatkostnaden för olika material nå slutkonsumenten, vilket inte är fallet idag för exempelvis cement. Med införandet av gränsjusteringsmekanismer, CBAM, kommer klimatkostnaden för koldioxidintensiva material successivt att nå slutkonsumenten.

Vidare föreslås att avfallspolitiken behöver bli mer nyanserad om vad som utgör återvinning, så att den mest energi- och resurseffektiva cirkulationen premieras där så är möjligt, samtidigt som det även behöver finnas incitament för att återvinna kolatomer genom CCU när andra alternativ inte är möjliga. Det föreslås att detta bör speglas i EU:s avfallshierarki och kommande EU-krav på återvunnet material i förpackningar. Skogsindustrierna delar bedömningen att mekanisk återvinning av plast bör användas i första hand och i sista hand bör plast gå till energiåtervinning med CCS.

Rapporten föreslår även att ett plastansvar som kan finansiera CCS/CCU och andra åtgärder bör utredas. Skogsindustrierna har ingen åsikt om detta och välkomnar att frågan utreds. Skogsindustrierna är tveksamma till att denna typ av styrmedel införs nationellt. Om denna typ av styrmedel ska införas bör det göras på EU-nivå.

Skogsindustriernas utgångspunkt

I Sverige finns det 21 pappers- eller massabruk som har ett årligt utsläpp av biogen koldioxid på över 500 000 ton per år. Dessa är uteslutande kemiska pappers- eller massabruk. Skogsindustrierna har låtit AFRY göra en potentialbedömning där de kom fram till en teknisk potential för insamling av biogen koldioxid på 19,3 miljoner ton årligen. För att samla in denna mängd koldioxid skulle det krävas 6,3 TWh el.

För Skogsindustrierna

Johan Bruce
Ansvarig el och energi